

Datum
2021-05-26Diarienummer
KS-2021/1107.109Handläggare
Sofie Wadström
08-53530395
Sofie.Wadstrom@huddinge.se

Kommunstyrelsen

En väl fungerande ordning för val och beslutsfattande i kommuner och regioner (SOU 2021:16) – svar på remiss från Finansdepartementet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Bifogad skrivelse till kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 maj 2021, bilaga 1, överlämnas till Finansdepartementet som Huddinge kommuns yttrande över betänkandet *En väl fungerande ordning för val och beslutsfattande i kommuner och regioner (SOU 2021:16)*.

Sammanfattning

Betänkandet ”En väl fungerande ordning för val och beslutsfattande i kommuner och regioner” har inkommit från Finansdepartementet för yttrande. Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag om en väl fungerande ordning för val och beslutsfattande i kommuner och regioner.

Kommunstyrelsens förvaltning anser utredningens förslag angående möjligheten att delegera vissa beslut till en automatiserad beslutsfattare vara väl avvägda och balanserade i förhållande till kommunallagens nuvarande ordning och systematik. Förvaltningen kan dock inte bedöma om nuvarande förslag möjliggör automatiserade beslut om de saker där nyttan med automatisering vore som störst, eftersom det behövs en kartläggning av kommunens delegationsordningar för att avgöra detta. I övrigt ställer sig förvaltningen bakom utredningens förslag undantaget från förslagen angående ordningen för val i kommun- och regionfullmäktige, där förvaltningen på grund av tidsbrist och den komplexa lagtexten endast kan konstatera att den inte har några invändningar mot det övergripande syftet med utredningens översyn.

Beskrivning av ärendet

Regeringen beslutade i februari 2020 att uppdra åt en särskild utredare att lämna förslag om en väl fungerande ordning för val och beslutsfattande i kommuner och regioner. Syftet med uppdraget är att åstadkomma en valordning som är lätt att förstå, lätt att tillämpa och säkerställer representation från politiska minoriteter. Uppdraget syftar även till att tillförsäkra fortsatt goda möjligheter för ett effektivt

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 HuddingeBesök
Kommunalvägen 28

Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

och rättssäkert beslutsfattande i kommuner och regioner. Förslagna författningsändringar ska träda i kraft den 1 juli 2022.

Utredningen behandlar flera olika områden, vilka kortfattat återges medan:

Automatiserat beslutsfattande i kommuner och regioner

- Kommuner och regioner ska ges möjlighet att ta beslut om att beslutanderätten i sådana ärenden, som en nämnd i dag kan delegera till exempelvis anställda, också ska kunna delegeras till en automatiserad beslutsfunktion.
- Förutsättning för att delegation ska kunna ske är att ett sådant beslutsfattande inte strider mot bestämmelser i annan lagstiftning.
- Ansvaret för det automatiserade beslutsfattandet ska ligga på respektive nämnd och delegationen ska omfattas av samma regler som gäller för nuvarande delegationsmöjligheter.
- Beslut i ärenden som antingen kan:
  - överprövas genom laglighetsprövning,
  - inte kan överklagas,
  - eller rör upphandlingska inte omfattas av möjligheten till automatiserat beslutsfattande.

Ordningen för val i kommun- och regionfullmäktige

- Med anledning av att det saknas stöd för rättstillämpning i form av förarbeten till nuvarande lag om proportionellt valsätt, så föreslås en helt ny lag om proportionella val i kommuner och regioner.
- I den nya lagen ska klargöras att en förutsättning för att ersättare och suppleanter ska kunna väljas proportionellt är att valet av ledamöter varit proportionellt.
- Det införs bestämmelser som gör det möjligt att ersätta en ledamot som valts proportionellt genom fyllnadsval.

De kommunala jävsbestämmelserna

- Bestämmelsen om jävsgrunderna i 6 kap. 28 § kommunallagen föreslås anpassas till lydelsen av motsvarande bestämmelse i förvaltningslagen.
  - Utredningen fastslår att det föreligger vissa omotiverade skillnader i regleringen av jävsgrunder mellan kommunal och statlig sektor.

Överklagande av kommunala föreskrifter

- Förvaltningslagens bestämmelser om rätt att överklaga, hur ett beslut överklagas, överklagandetid samt myndigheternas handläggning av inkomna överklaganden föreslås införas i följande lagar:
  - lagen om nämnder för vissa trafikfrågor,
  - terrängkörningsförordningen,
  - vägtrafikförordningen för den kommunala organisationen av räddningstjänst under utbildning och höjd beredskap

Betänkandets bedömning av konsekvenser för kommunerna
Utredningens bedömning är att införandet av möjligheten till automatiserat beslutsfattande i kommuner och regioner har förutsättningar att kunna medföra effektiviseringar. Bland annat nämns att handläggningstiden kommer att kunna förkortas, vilket resulterar i ett snabbare beslutsfattande. Därutöver bedöms att automatiska kontroller och högre grad av enhetlighet leder till ökad likabehandling, vilket i förlängningen stärker rättssäkerheten. Detta förutsätter en väl avvägd utveckling av processer och system. Eftersom förslaget inte innebär ett tvång att införa automatiserat beslutsfattande så gör utredningen bedömningen att förslaget inte får några ekonomiska konsekvenser för kommunerna.

Angående ordningen för val så bedömer utredningen att den nya lagen innebär ett mer ändamålsenligt och lättillämpat regelverk. För jävsbestämmelserna anses utredningens förslag resultera i att likadana jävssituationer kommer bedömas lika oavsett om de uppkommer i statlig eller kommunal förvaltning. Gällande överklagande av kommunala föreskrifter ser utredningen att överklagandeprocessen får en mer ändamålsenlig reglering och att de kommunala föreskrifter som beslutas med stöd av berörda författningar kommer att kunna få laga kraft, vilket inte är fallet i dag.

Beredning av ärendet

Yttrandet har på grund av den korta beredningstiden inte kunnat gå på remiss i kommunen utan har tagits fram av kommunstyrelsens förvaltning.

Förvaltningens synpunkter

Automatiserat beslutsfattande

Kommunstyrelsens förvaltning ställer sig positiv till att det nu blir möjligt för nämnder att tillåta att automatiska beslut fattas å deras vägnar. De föreslagna ändringarna gör det möjligt att bygga helautomatiska processer inklusive det sista steget, själva beslutet. Förslagen förefaller väl avvägda och balanserade i förhållande till kommunallagens nuvarande ordning och systematik.

Tidigare har kommunallagen endast medgett automatiserat beslutsstöd vilket inneburit att samtliga beslut slutligen måste hanteras manuellt, det vill säga att en människa måste fatta ett formellt beslut som grundar sig på en handläggning gjord av en digital medarbetare. Detta förfarande sinkar också den automatiska processen, som hade kunnat fatta beslut direkt, men som i dag måste invänta att en mänsklig hand klickar OK. Denna problematik försvinner i och med det förslag som utredningen presenterar, vilket kan resultera i effektiviseringar.

Eftersom utredningen inte utgår från de tekniska förhållanden i en befintlig lösning eller lösningskategori, utan fokuserar på vilka beslut som bör kunna delegeras, så framtidssäkras den föreslagna lagtexten, vilket är bra.

Förvaltningen anser det vidare vara positivt att kommunerna i delegationsordningen kan reglera vilka beslut som ska delegeras till en digital medarbetare. I utredningen nämns samtidigt ett antal beslut som ska undantas möjlighet till automatisering. Således ser förvaltningen därför ett behov av att

Datum
2021-05-26

Diarienummer
KS-2021/1107.109

göra en inventering och kartläggning av samtliga delegationsordningar, för att se vilka beslut som skulle kunna vara kandidater för automatisering, givet att detta förslag vinner laga kraft. Förvaltningen kan således inte i dagsläget bedöma om nuvarande förslag möjliggör automatiserade beslut om de saker där nytta med automatisering är störst.

Ordningen för val i kommun- och regionfullmäktige

Med hänsyn till att lagen om proportionerligt valsätt till delar är svårtillgänglig, att förvaltningen inte har arbetat aktivt med nuvarande lag om proportionella val samt den korta beredningstiden vill förvaltningen endast säga att förslagets övergripande syfte inte ger upphov till några invändningar. I övrigt avstår förvaltningen från att lämna synpunkter på utredningens förslag.

De kommunala jävsbestämmelserna

Utredarens förslag om att jävsgrunderna avseende sakägar-, intresse och närståendejäv, ställföreträdarjäv samt delikatessjäv i kommunallagen ska anpassas till lydelsen i förvaltningslagen innebär en större enhetlighet mellan kommunallagen och förvaltningslagen och förefaller okontroversiella och förvaltningen har inga synpunkter.

Överklagande av kommunala föreskrifter

Förvaltningen instämmer i att nuvarande regler om bestämmelser om överklagande i de aktuella författningarna är ofullständiga och medför att vissa kommunala normgivningsbeslut rent tekniskt inte vunnit laga kraft. De föreslagna förändringarna åtgärdar dessa problem.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Remissyttrandet i sig genererar inga kostnader eller andra följder för kommunen. Genomförs samtliga författningsändringar som föreslås i remissen bedöms det framförallt resultera i effektiviseringar i form av minskade handläggningstider och ökad rättssäkerhet. Det går dock inte att i dagsläget fastslå omfattningen av en eventuell effektivisering eller vilka ekonomiska konsekvenser som ett eventuellt införande av ett automatiskt beslutsstöd skulle kunna medföra.

Camilla Broo
Kommundirektör

Patrik Forshage
Biträdande kommundirektör

Bilagor

- Bilaga 1. Yttrande till Finansdepartementet
- Bilaga 2. Betänkandet ”En väl fungerande ordning för val och beslutsfattande i kommuner och regioner (SOU 2021:16): [SOU 2021:16 - En väl](#)

Datum
2021-05-26

Diarienummer
KS-2021/1107.109

[fungerade ordning för val och beslutsfattande i kommuner och regioner](#)

Beslutet ska skickas till
Finansdepartementet